

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних
технологій
Кафедра публічного та приватного права

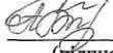
РОБОЧА ПРОГРАМА
Правове регулювання земельної реформи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Литвиненко В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Барабаш А.Г., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

 (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від «27» серпня 2025 р. № 8.

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

 (підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 рік, 6 семестр Освітня програма «Право» Мейджор «Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)»
Викладач (-і)	Барабаш Алла Григорівна, доцент кафедри публічного та приватного права, канд. юрид. наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra/personaliyi/
Контакти викладача	barabash@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Реформування земельних відносин має важливе значення, адже воно є необхідною умовою розвитку економічних відносин, ефективного використання земельних ресурсів. У курсі «Правове регулювання земельної реформи» приділяється увага як історичним аспектам земельних реформ в Україні, так і сучасним проблемам реформування земельних відносин. Зокрема, вивчається правове забезпечення секуляризаційної реформи в Україні, реформи Кисельова 1837 р., Селянської реформи 1861 р., Столипінської реформи 1905 р., земельної реформи після Жовтневого перевороту 1917-1918 рр. В процесі вивчення сучасного реформування земельних відносин пропонуються теми про приватизацію землі, паювання земель, цивільний обіг земельних ділянок, мораторій на відчуження земель сільськогосподарського призначення, гармонізацію земельного законодавства України з земельним законодавством ЄС.

3. Мета та цілі курсу. Мета викладання дисципліни – це вивчення правових механізмів реформування відносин власності на землю та землекористування; оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями і практичними навичками, необхідними для здійснення правотворчої та правозастосовної діяльності у сфері реформування земельних відносин.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

1) **загальні компетентності:**

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

2) **спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою:

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Пререквізити –

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	20
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання	контрольна робота
Всього кредитів	4

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Земельна реформа як предмет правового регулювання. Земельні реформи в історії України

Тема 1. Земельна реформа як предмет правового регулювання

Земля як об'єкт земельних правовідносин та об'єкт земельної реформи. Земельна реформа як реформування відносин власності на землю. Земельна реформа як складова аграрної реформи. Земельна реформа і реформування у галузі охорони навколишнього природного середовища. Передумови сучасної земельної реформи. Завдання сучасної земельної реформи. Методи правового регулювання сучасної земельної реформи. Правове регулювання земельної реформи як один із інститутів земельного права.

Тема 2. Земельні реформи в Україні (історико-правові аспекти)

Розвиток та утвердження звичаєвого права як основного регулятора земельних правовідносин Київської Русі (IX-XIV ст.). Кодифікація земельного законодавства на території України (XV- XVII ст.). Секуляризаційна реформа в Україні (друга половина XVIII ст.). Реформа Кисельова 1837 року. Селянська реформа 1861 року. Столипінська реформа 1905 року. Земельна реформа після Жовтневого перевороту (1917-1918 рр). Закон про землю в УНР від 8 січня 1919 року. Постанова ВЦВК «Про соціалістичний землеустрій та про заходи переходу до соціалістичного землеробства» від 14 лютого 1919 року та її роль в реформуванні земельних відносин. Правове регулювання реформування земельних відносин в період 1920-1925 рр. (обов'язково про період НЕПу). Земельний кодекс УСРР (1922 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин. Правове регулювання реформування земельних відносин в період 1925-1930 рр. (після періоду НЕПу). Реформування земельних правовідносин в період колективізації села (1930-1937 рр). Законодавство про земельні ділянки громадян (1939-1968 рр). Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про землю (1968 р.) та їх роль в реформуванні земельних відносин. Земельний кодекс УРСР (1970 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин. Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про оренду (1989 р.). Земельний кодекс УРСР (1990 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин.

Тема 3. Етапи правового регулювання сучасної земельної реформи

I етап земельної реформи. Завдання земельної реформи згідно Постанови Верховної Ради України «Про земельну реформу» від 18 грудня 1990 року. Три форми власності на землю згідно Закону України «Про форми власності на землю» від 30 січня 1992 року. Початок реформування колективної форми власності на землю.

II етап земельної реформи. Реформування земель колективної власності сільськогосподарського призначення згідно Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» від 3 грудня 1999 року. Виділення земельних ділянок в натурі (на місцевості), як результат паювання земель колективної власності.

III етап земельної реформи. Правові засади земельної реформи згідно Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року. Розробка законодавчих актів згідно з Прикінцевими положеннями Земельного кодексу України. Правові засади розмежування земель державної та комунальної власності.

IV етап земельної реформи. Прийняття Закону України «Про Державний земельний кадастр» від 7 липня 2011 року та його значення для земельної реформи. План дій з проведення

земельної реформи та створення прозорого ринку земель сільськогосподарського призначення згідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року. Скасування мораторію на обіг земель сільськогосподарського призначення згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31 березня 2020 року.

Змістовий модуль 2. Правовідносини у сфері сучасної земельної реформи

Тема 4. Право власності на землю

Право власності на землю в економічному розумінні. Право власності на землю в юридичному розумінні. Об'єктивне право власності на землю. Суб'єктивне право власності на землю.

Обмеження права власності на землю. Обмеження права власності на землю за Конституцією України. Обмеження права власності на землю за Земельним кодексом України. Право земельного сервітуту. Добросусідство.

Форми власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності на землю. Підстави набуття права приватної власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності на землю. Підстави набуття права комунальної власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права державної власності на землю. Підстави набуття права власності на землю державою.

Документи, що посвідчують право власності на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 5. Право землекористування та його види

Поняття права землекористування. Основні принципи права землекористування.

Право постійного землекористування. Об'єкти права постійного землекористування. Суб'єкти права постійного землекористування. Юридичне значення права постійного землекористування.

Право орендного землекористування. Об'єкти права орендного землекористування. Суб'єкти права орендного землекористування. Договір оренди землі. Строк оренди землі. Форми орендної плати за землю.

Право концесійного землекористування. Договір оренди землі та договір концесії: їх спільні риси та відмінності.

Тема 6. Земельні приватизаційні відносини (Приватизація земель як напрямок земельної реформи)

Поняття приватизації землі. Приватизація земель як напрямок земельної реформи). Роль Декрету Кабінету Міністрів «Про приватизацію земельних ділянок» від 26 грудня 1992 року в реформуванні земельних правовідносин. Передача земельних ділянок у власність (приватизація) громадян України із земель запасу. Передача земельних ділянок у власність (приватизація) громадян України, якщо раніше такі ділянки були надані їм у користування. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами.

Тема 7. Правове регулювання паювання земель (Паювання земель як напрямок земельної реформи)

Поняття паювання земель. Поняття земельного паю. Паювання земель як напрямок земельної реформи. Роль указів Президента України від 14 листопада 1994 р. «Про невідкладні заходи прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» та від 8 серпня 1995 р. «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність

сільськогосподарським підприємствам та організаціям» в реформуванні земельних правовідносин. Роль Указу Президента України від 3 грудня 1999 р. «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» в реформуванні земельних правовідносин. Роль Закону України від 5 червня 2003 р. «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних часток (паїв)» в реформуванні земельних правовідносин.

Змістовий модуль 3. Ринок землі. Реформування відносин землекористування

Тема 8. Правове регулювання ринку землі в Україні

Земельна ділянка як об'єкт права власності. Поняття ринку землі. Правове регулювання договору купівлі-продажу земельної ділянки. Правове регулювання договорів дарування, міни земельної ділянки. (Сучасний період)

Правове регулювання іпотеки (передача в заставу земельних ділянок, сучасний період). Правове регулювання мораторію на відчуження земель товарного сільськогосподарського виробництва. Скасування мораторію на відчуження земель товарного сільськогосподарського виробництва. Правове регулювання набуття у власність земель сільськогосподарського призначення іноземцями: чинне законодавство та перспективи.

Тема 9. Реформування категорій земель

Поняття категорії земель. Поняття цільового призначення земель. Види використання земель окремої категорії. Види використання земель сільськогосподарського призначення. Види використання земель житлової забудови. Види використання земель громадської забудови. Види використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Види використання земель оздоровчого призначення. Види використання земель рекреаційного призначення. Види використання земель історико-культурного призначення. Види використання земель лісогосподарського призначення. Види використання земель водного фонду. Види використання земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення. Категорії земель в Земельному кодексі УСРР 1922 р.. Категорії земель в Земельному кодексі УРСР 1970 р.. Категорії земель в Земельному кодексі УРСР 1991 р.. Категорії земель в Земельному кодексі України 2001 р.

Змістовий модуль 4. Гармонізація земельного законодавства України з законодавством Європейського Союзу

Тема 10. Гармонізація земельного законодавства України з законодавством Європейського Союзу

Поняття гармонізації законодавства України з законодавством ЄС. Поняття адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Поняття апроксимації законодавства України до законодавства ЄС. Введення до законодавства України правових інститутів оренди землі, фермерського господарства, права приватної власності на землю, як основоположних інститутів законодавства країн ЄС. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС, затверджена Законом України від 18.09.2004 р.: охорона довкілля та сільське господарство.

Поняття охорони земель. Збереження земель як складова охорони земель. Відтворення земель як складова охорони земель. Поліпшення земель як складова охорони земель.

Правове забезпечення раціонального землекористування. Правовий захист сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників від необґрунтованого їх вилучення для інших потреб. Правовий захист земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення. Правовий захист земель від забруднення

відходами виробництва, хімічними та радіоактивними речовинами та від інших несприятливих природних і техногенних процесів. Збереження природних водно-болотних угідь. Попередження погіршення естетичного стану та екологічної ролі антропогенних ландшафтів. Консервація деградованих і малопродуктивних угідь.

Адаптація правового регулювання по наданню державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам. Забезпечення введення в економічний обіг земель сільськогосподарського призначення й розвиток іпотечного кредитування. Стандартизація й сертифікація сільськогосподарської продукції. Приведення у відповідність зі стандартами Європейського Союзу законодавства про компанії

Формування в Україні єдиної системи державної реєстрації прав на землю.

Тематика семінарських занять

1. Поняття земельної реформи.
2. Земля як об'єкт земельних правовідносин та об'єкт земельної реформи.
3. Передумови сучасної земельної реформи.
4. Земельна реформа як реформування відносин власності на землю.
5. Земельні реформи часів становлення і вдосконалення звичаєвого та писаного права на території України (IX-XIV ст.ст.).
6. Розвиток земельного законодавства на території України (XV-XVII ст.ст.)
7. Секуляризаційна реформа в Україні (друга половина XVIII ст.).
8. Криза кріпацького землеволодіння та селянські реформи XIX ст. (реформа Кисельова)
9. Реформа 1861 р., скасування кріпацтва.
10. Перший етап земельної реформи (1990-1998 рр).
11. Другий етап земельної реформи (1999-2002 рр).
12. Третій етап земельної реформи (2002-2010 рр).
13. Четвертий етап земельної реформи (2011 і по даний час).
14. Поняття та зміст права власності на землю.
15. Обмеження права власності на землю.
16. Право приватної власності на землю.
17. Право комунальної власності на землю.
18. Право державної власності на землю.
19. Поняття права землекористування.
20. Постійне землекористування.
21. Оренда землі.
22. Поняття приватизації землі.
23. Приватизація земель як напрямок земельної реформи.
24. Особливості приватизації присадибних земельних ділянок.
25. Поняття паювання земель. Поняття земельної частки (паю).
26. Паювання земель як напрямок земельної реформи.
27. Роль Закону України від 5 червня 2003 р. «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних часток (паїв)» в реформуванні земельних правовідносин.
28. Земельна ділянка як об'єкт права власності.
29. Поняття ринку землі.
30. Правове регулювання договорів купівлі-продажу земельної ділянки.
31. Інші угоди щодо відчуження земельної ділянки. Іпотека.
32. Правове регулювання мораторію на відчуження земель товарного сільськогосподарського виробництва.

33. Скасування мораторію на відчуження земель товарного сільсько-господарського виробництва.

34. Поняття категорії землі. Види використання земель окремої категорії.

35. Категорії земель в Земельному кодексі УСРР 1922 р.

36. Категорії земель в Земельному кодексі УРСР 1970 р.

37. Категорії земель в Земельному кодексі УРСР 1991 р.

38. Категорії земель в Земельному кодексі України 2001 р.

39. Поняття гармонізації законодавства України з законодавством ЄС. Поняття адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Поняття апроксимації законодавства України до законодавства ЄС.

40. Введення до законодавства України правових інститутів оренди землі, фермерського господарства, права приватної власності на землю, як основоположних інститутів законодавства країн ЄС.

41. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС, затв. Законом України від 18.09.2004 р.: охорона довкілля та сільське господарство.

42. Адаптація законодавства України у сфері охорони земель та ґрунтів до законодавства ЄС: охорона та захист земель та ґрунтів; консервація деградованих та малопродуктивних сільськогосподарських угідь.

43. Формування в Україні єдиної системи державної реєстрації прав на землю.

Тематика самостійної роботи

Поняття «землі» як: об'єкта права власності Українського народу; об'єкта права власності громадян, юридичних осіб і держави; об'єкта права територіальної громади; об'єкта особливої охорони з боку держави (національне багатство). Відтворення конституційної моделі права власності Українського народу в Цивільному кодексі України від 16.01.2003 р. Значення Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 р. для реформування земельних відносин.

Постанова ВЦВК «Про соціалістичний землеустрій та про заходи переходу до соціалістичного землеробства» від 14 лютого 1919 року та її роль в реформуванні земельних відносин. Правове регулювання реформування земельних відносин в період 1920-1925 рр. (обов'язково про період НЕПу). Земельний кодекс УСРР (1922 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин. Правове регулювання реформування земельних відносин в період 1925-1930 рр. (після періоду НЕПу). Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про землю (1968 р.) та їх роль в реформуванні земельних відносин. Земельний кодекс УРСР (1970 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин. Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про оренду (1989 р.). Земельний кодекс УРСР (1990 р.) та його роль в реформуванні земельних відносин.

Роль Закону України «Про землеустрій» в земельній реформі. Роль Закону України «Про оцінку земель» в земельній реформі. Роль Закону України «Про охорону земель» в земельній реформі. Роль Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних часток (паїв)» в земельній реформі. Роль Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» в земельній реформі. Роль Закону України «Про оренду землі» в земельній реформі.

Роль Постанови Верховної Ради України «Про прискорення земельної реформи і приватизацію землі» від 13 березня 1992 року в приватизації землі. Юридичні гарантії здійснення приватизації земель. Особливості приватизації земель сільськогосподарського призначення. Особливості приватизації земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Особливості приватизації земель оздоровчого призначення.

Особливості приватизації земель рекреаційного призначення. Особливості приватизації земель історико-культурного призначення. Особливості приватизації земель лісгосподарського призначення. Особливості приватизації земель водного фонду. Особливості приватизації земель промисловості. Особливості приватизації земель транспорту.

Роль указів Президента України у паюванні земель сільськогосподарського призначення. Паювання земель як спосіб реформування земель колективної власності. Порядок розробки і затвердження проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв). Забезпечення гласності щодо виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв). Обмеження у розпорядженні земельними частками (паями) згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 р.

Земельна правосуб'єктність іноземців згідно положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 р. Рішення Європейського суду з прав людини у справах про відчуження земельних ділянок в Україні. Позитивні і негативні наслідки скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення в Україні.

Роль проектів технічної допомоги у сфері реформування земельних відносин. Основні положення Єдиної комплексної стратегії та плану дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015 - 2020 роки: стратегічне бачення розвитку сільського господарства та сільських територій України, земельна реформа. Принципи права охорони навколишнього середовища за законодавством ЄС: принцип субсидіарності, принцип пропорційності, принцип інтеграції, принцип запобігання та обережності, принцип усунення джерела шкоди, принцип «забруднювач платить».

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf).</p> <p>Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Правове регулювання земельної реформи» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. Під час семестру ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої</p>
--	---

	<p>освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання аналітичного огляду наукових статей, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи.</p> <p>Семестровий <i>контроль по закінченню семестру проводиться у формі екзамену</i> відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з трьох питань (<i>кожне питання оцінюється максимум у 13 балів</i>). У 12-13 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 10-11 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 6-9 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-5 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною.</p> <p>Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».</p>
<p>Вимоги до КР</p>	<p>Підсумкова контрольна робота проводиться за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вимоги до написання контрольних робіт розміщуються на платформі дистанційного навчання «MOODLE». Виконані контрольні роботи ЗВО також підгружають в систему «MOODLE». Максимальна кількість балів за контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10.</p> <p>Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи:</p> <p>10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його</p>

	<p>щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.</p> <p>Зауваження до контрольної роботи викладач пише в системі «MOODLE».</p>
<p>Семінарські (практичні) заняття</p>	<p>Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання.</p> <p>Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 4 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити</p>

	<p>зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.</p> <p>Оцінювання виконання аналітичного огляду наукової статті, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - <i>4-5 балів</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - <i>4-3 бали</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - <i>3-2 бал</i> – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - <i>1-0 балів</i> – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання екзамену, але має право ліквідувати академічну заборгованість.</p> <p>На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Правове регулювання земельної реформи». Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна</p>

	заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
<i>Змістовий модуль 1. Земельна реформа як предмет правового регулювання. Земельні реформи в історії України</i>		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
<i>Змістовий модуль 2. Правовідносини у сфері сучасної земельної реформи</i>		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
<i>Змістовий модуль 3. Ринок землі. Реформування відносин землекористування</i>		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
<i>Змістовий модуль 4. Гармонізація земельного законодавства України з законодавством Європейського Союзу</i>		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
<i>Підсумкова контрольна робота</i>		0...10
<i>Окремі види індивідуальної та самостійної роботи:</i> Підготовка тез доповідей, наукових публікацій; участь у студентських конкурсах, олімпіадах, активна участь у роботі юридичної клініки, результати неформальної освіти тощо.		0...15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (екзамен)		0...40
Зважена семестрова оцінка		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
----------------	-------------	-------------------------------

		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу.

У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-dystanczijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від

вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Заєць О.І. Правові аспекти земельної реформи в Україні : Монографія. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський ун-т», 2006. 185 с.
2. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар. Іншин М.І., Петков С.В. Київ : ЦУЛ, 2024. 820 с.
3. Кулинич П.Ф. Земельна реформа в Україні : правові проблеми : монографія / Видавництво «Норма права», 2021. 308 с.
4. Петков В.П., Скриньковський Р.М. Обіг земельних ділянок сільськогосподарського призначення в умовах ринку землі з 01.01.2024. Особливості земельних відносин в умовах воєнного стану : практичний посібник. Видавничий дім «Професіонал». 2024. 674 с.
5. Textbook on Land Law. Judith Anne Mackenzie, Mary Phillips / Oxford. Oxford University Press, 2022. 611 p.
6. Становлення і розвиток земельного законодавства України у ХХ – на початку ХХІ століття: науково-практичний посібник для суддів та кандидатів на посаду судді: за редакцією докт. юрид. наук, проф., члена Науково-консультативної ради при ВС, члена-кореспондента НАПрН України Павла Кулинич / [Павло Кулинич, Костянтин Медведєв, Андрій Потапенко, Олександр Тиханський, Вікторія Семенюк]; Національна школа суддів України. К.: вид-во ФОП Клименко Ю.Я., 2018, 142 с.

Інтернет-джерела.

1. <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=4654> (посилання на сторінку «Правове регулювання земельної реформи» в системі дистанційного навчання Moodle)
2. <http://rada.gov.ua/ru> (офіційний сайт Верховної Ради України)

3. <http://land.gov.ua/> (офіційний сайт Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру)
4. <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index> (офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України)
5. <http://www.scwm.gov.ua/> (офіційний сайт Державного агентства водних ресурсів України)